

# Sosyal Yabancılaşma Ölçeği

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Yabancılaşma Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30789>

## Özet

Sosyal Yabancılaşma Ölçeği, Zeynep Akkuş Çutuk tarafından 2016 yılında Türkçe'ye **uyarlama** çalışması yapılan psikolojik bir ölçektir. Bu ölçek, bireylerin sosyal çevrelerine, akademik hayatlarına ve aile ilişkilerine yönelik hissettikleri yabancılaşma düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin psikometrik özellikleri, 7. Uluslararası Eğitimde Yeni Eğitimler Kongresi'nde sunulan kapsamlı bir geçerlik ve güvenilirlik çalışması ile test edilmiştir. Çalışmada, ölçeğin yapı geçerliliği için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmış ve iç tutarlılık güvenilirliği incelenmiştir.

Ölçek, toplam 15 maddeden oluşmakta olup, 4'lü Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılarak yapılandırılmıştır. Elde edilen bulgular, ölçeğin Türk kültüründe sosyal yabancılaşmayı ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir.

## Anahtar Kelimeler

Sosyal Yabancılaşma, Yabancılaşma, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Likert Ölçeği

## Yazarlar

Zeynep Akkuş Çutuk

## Amaç

Sosyal Yabancılaşma Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin sosyal ortamlarına karşı hissettikleri **yabancılaşma** düzeylerini nicel olarak ölçmektir. Ölçek, özellikle okullarda ve akademik çevrelerde kullanılarak, adaptasyonu yapılmış bir ölçüm aracıdır.

Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin psikometrik yapısını Türk örnekleminde doğrulamayı ve araştırmacılara sosyal yabancılaşma alanında kullanabilecekleri kültürel olarak uygun, sağlam bir araç sunmayı hedeflemiştir.

## Yapı

Ölçek, psikolojide ve sosyolojide önemli bir kavram olan **sosyal yabancılaşma** yapısını ölçmektedir. Sosyal yabancılaşma, bireyin çevresiyle, ailesiyle, akademik hayatıyla veya genel sosyal normlarla bağını kopmuş veya zayıfladığı hissini ifade eder.

Ölçek maddeleri incelendiğinde, bu yapının çeşitli alt boyutları kapsadığı görülmektedir. Bunlar arasında arkadaş ilişkilerinde yetersizlik hissi, akademik çalışmaların anlamsızlığı,

aileden uzaklaşma ve genel olarak sosyal ortamlarda yalnızlık hissi bulunmaktadır. Toplam 15 madde, bu çok boyutlu yabancılaşma durumunu değerlendirmek üzere tasarlanmıştır.

## Geçerlik

Ölçeğin **yapı geçerliliği**, **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** uygulanarak değerlendirilmiştir. Bu analiz, ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısını doğrulamayı amaçlamıştır.

DFA sonuçları, modelin tatmin edici düzeyde uyum sağladığını göstermiştir. Ki-kare değeri ( $\chi^2=233.89$ ,  $N=325$ ,  $df=85$ ,  $p=0.00$ ) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Temel uyum indeksleri aşağıdaki değerleri vermiştir:

RMSEA: .070

CFI: .96

IFI: .96

GFI: .92

AGFI: .88

SRMR: .051

Özellikle CFI ve IFI değerlerinin yüksek (>.95) ve RMSEA değerinin kabul edilebilir sınırlar içinde (<.08) olması, ölçeğin yapısal olarak geçerli olduğunu desteklemektedir.

## Güvenirlilik

Sosyal Yabancılaşma Ölçeği'nin güvenilirliği, **iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı** ile incelenmiştir. İç tutarlılık güvenirlilik katsayısı (muhtemelen Cronbach's Alpha) .80 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, madde-toplam korelasyonları incelenmiş ve bu değerlerin .35 ile .47 arasında deyiştiği tespit edilmiştir. Bu aralık, her bir maddenin ölçeğin toplam puanına yeterli katkı sağladığını ve ölçekten çıkarılması gereken zayıf bir madde bulunmadığını ifade etmektedir.

## Faktör Analizi

Ölçeğin uyarılma çalışmasında **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. DFA, ölçeğin orijinal yapısını Türk kültüründeki verilerle uyumunu test eden bir yöntemdir. Analize 325 katılımcı dahil edilmiştir ( $N=325$ ).

Elde edilen uyum indeksleri (özellikle CFI, IFI, GFI ve SRMR) modelin veriye iyi uyum sağladığını göstermiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin çok boyutlu yapısını Türkçe versiyonunda da korunduğunu ve teorik beklentileri karşıladığını kanıtlamaktadır.

## Araç

**Test Türü:** Uyarılama

**Format:** Toplam 15 madde. Dörtlü **Likert ölçeği** kullanılmaktadır (1=Kesinlikle Katılmıyorum - 4=Kesinlikle Katılıyorum).

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Eğitim ortamında bulunan bireyler (Madde içerikleri okul ve akademik çalışmada referanslar içermektedir).

**Yaş Grubu:** Detaylı bilgi kaynakta belirtilmemiştir, ancak akademik ortamdaki öğrencileri kapsamaktadır.

**Popülasyon Detayları:** Geçerlik ve güvenirlik çalışmasında N=325 kişilik bir örneklem kullanılmaktadır.

**Test Metodolojisi:** Öz bildirim (Self-report) anketi.

## Anahtar Kelimeler

Sosyal Yabancılaşma Ölçeği, Zeynep Akkuş Çutuk, Psikometri, Uyum İndeksleri, Madde-Toplam Korelasyonu

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tanımları:** Bilinmiyor

**İletişim E-posta Adresi:** zeynepdr1001@hotmail.com

**Yazma Adresi:** Bilinmiyor

## İzinler, Ücret ve Test Yılı

**Test Yılı:** Uyarılama çalışması 2016 yılında gerçekleştirilmiştir.

**İzinler ve İletişim:** Ölçeğin kullanımı ve izinler hakkında detaylı bilgi almak için sorumlu yazar Zeynep Akkuş Çutuk ile yukarıdaki e-posta adresi üzerinden iletişime geçilmesi gerekmektedir.

**PDF Kaynağı:** Ölçeğin sunulduğu 7. Uluslararası Eğitimde Yeni Eğilimler Kongresi'nin bildiri kitabına ait bağlantı mevcuttur: [iconte.org](http://iconte.org).

## Kaynaklar

Akkuş, Z. (2016). Sosyal Yabancılaşma Ölçeği: Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. 7th International Congress on New Trends in Education, 13- 15 May, Antalya.

## Sosyal Yabancılaşma Ölçeği Maddeleri

Sosyal Yabancılaşma Ölçeği toplam 15 maddeden oluşmaktadır. Örnek maddeler aşağıda listelenmiştir:

Bazen çocukların yeterince arkadaş canlısı olmadığını hissediyorum.

Okuldaki akademik çalışmalarımın çoğu bana anlamlı ve yararlı geliyor.

Ailemin bana istediğim kadar yakın olmadığını hissediyorum.

Başka insanlarla olduğumda kendimi sık sık yalnız hissediyorum.

Sık sık kendimi yaptıklarımın insanların bir parçası olarak hissetmek zor geliyor.

Toplam 15 madde